

Miljöförvaltningen
TRELLEBORG

Tillsyn enligt tobakslagen

-

Rökfria serveringar

Miljöförvaltningens rapport nr 14/2005

Tillsyn enligt tobakslagen – rökfria serveringar

Inledning

Bakgrund

Miljönämnden har det lokala tillsynsansvaret över tobakslagen (SFS 1993:581), och Statens Folkhälsoinstitut och Arbetsmiljöverket utövar den centrala och länsstyrelserna den regionala tillsynen. I tobakslagen finns krav på begränsning av rökning i vissa lokaler och vissa områden utomhus. Den 1 juni 2005 infördes en ändring i tobakslagen, som innebär att rökning är förbjuden i serveringar och på andra serveringställen, utom när servering sker utomhus. Rökning får tillåtas i restauranger och på andra serveringsställen i separata rum som särskilt avsatts för rökning, s.k. rökrum. Orsaken till förbudet är omsorg om personalens hälsa och ett led i att minska tobaksbruket i landet. Enligt Socialstyrelsens beräkningar dör årligen fler än 500 personer i Sverige till följd av passiv rökning. Tidigare har rökfria serveringar funnits på frivillig bas, t.ex. symbolen Guldgaffeln, som startades 1997 av Folkhälsoinstitutet.

Mål

Statens folkhälsoinstitut har under åren 2002-2005 på regeringens uppdrag genomfört en särskild satsning för minskat tobaksbruk ("tobaksuppdraget"). Införandet av rökfria serveringar är ett av fyra delmål som har uppställts nationellt för ett minskat tobaksbruk. De övriga delmålen innebär att öka kunskapen och intresset hos kommuner och landsting, att minska tobaksbruket i yrkesgrupper lokalt och regionalt, och att öka omfattningen av kommunernas tillsynsverksamhet enligt tobakslagen på serveringarna.

Statens Folkhälsoinstitut har berett kommunerna tillfälle att i projektform följa upp införandet av rökfria serveringar. Tillsynsbesöken i serveringarna har kunnat utföras i en till tre perioder under 2005; 1-15 juni, 1 augusti- 30 september, 1-31 oktober.

I Trelleborgs kommun finns ett nätverk - Trelleborgs Nätverk för Tobaksfri kommun - som leds av folkhälsosamordnaren. I detta nätverk finns representanter från alkohol-, drog-, och tobakssamordnaren, Agenda 21, skolförvaltningen, Region Skåne i form av Trelleborgs Lasarett, vårdcentraler, folktandvården, Astma- Allergiförbundet. Nätverket har som ett lokalt folkhälsomål uppgiften att minska tobaksbruket i kommunen. Som ett led i detta arbete har miljöförvaltningen utfört Folkhälsoinstitutets tillsynsprojekt om införande av rökfria serveringar i samarbete med alkohol-, drog-, och tobakssamordnaren samt socialförvaltningen.

Information om införande av rökfria serveringar

Information om införande av rökfria serveringar finns tillgänglig på Internet på folkhälsoinstitutets hemsida www.fhi.se, samt www.tobaksfakta.org och www.rokfrikrog.se. Sistnämnda hemsida tar upp frågor och svar kring rökfria serveringar. Speciellt tas frågor upp om var det råder rökförbud samt vilka krav på ställs på uppbyggnaden av ett rökrum.

Utförande

Planläggningen av projektet skedde i samarbete med alkohol-, drog-, och tobakssamordnaren samt socialförvaltningen. Som ett första led i projektet utskickades Folkhälsoinstitutets informationsbroschyr "Rökfria serveringar 1 juni 2005" till samtliga serveringar i kommunen, ca 120 stycken, som berörs av lagändringen. En informationsträff för restaurangägarna hölls under maj 2005.

Inspektörer från miljöförvaltningen, alkohol-, drog- och tobakssamordnaren samt socialförvaltningen utförde tillsynsbesök under perioderna 1-15 juni samt 1-31 oktober. I Trelleborg finns 116 serveringar varav 40 stycken har tillstånd att servera alkohol. Under den första perioden besöktes 24 serveringar och under den andra perioden besöktes 17 serveringar.

Tillsynsmetodik

Vid varje tillsynsbesök användes Folkhälsoinstitutets blankett "Tillsynsprotokoll Rökfria serveringar". Se bilaga 1. Efter besöken sändes protokollen till Statens Folkhälsoinstitut, som har gjort en nationell och en lokal sammanställning för Trelleborgs kommun för period 1. Se bilaga 2.

Resultat

Statens Folkhälsoinstitut har sammanställt en delrapport, rapport nr A 2005:6, "Insatser och resultat inför genomförande av Rökfria serveringar September 2005". 49 kommuner deltog i projektet.

I bilaga 3 finns uppställt de serveringar som ingick i projektet under period 1 och i bilaga 4 i period 2. Vid period 2 besöktes på nytt 12 av de 24 serveringar som besökts under period 1. Vid period 2 besöktes dessutom 5 nya serveringar, som inte besökts period 1.

Av de 17 serveringarna var det 3 (18 %) ställen som har försäljning av tobak, och därmed tobaksreklam. Vid inget tillfälle kunde gästerna vilseledas om rökförbudet i form av askkoppar, tobaksreklam eller dylikt.

Enligt uppgift har endast en restaurang, Smygehus Havsbud, ansökt om bygglov för att uppföra röktrum.

Det förekom ingen rökning på serveringarna, varken i period 1 eller period 2. I period 1 hade 13 av de 24 serveringarna (54 %) utomhusserveringar och i period 2 hade 11 av de 17 serveringarna (65 %) utomhusserveringar. I period 1 fanns det risk att röken spreds in i lokalerna vid 2 av de 24 serveringarna och i period 2 vid 4 av de 17 serveringarna. Detta berodde på att de 2 serveringar som tillkom hade placerat ut askkoppar utanför entrén. I period 1 fanns det 10 serveringar som skyltade om rökförbudet och i period 2 var det 7 serveringar.

Slutsats

Ändringen i tobakslagen har slagit väl ut i Trelleborgs kommun såväl som i övriga Sverige och serveringarna följer lagändringen. Tillsynsmyndigheten bör dock närmare poängtera för vissa av uteserveringarna att vidta åtgärder för att rök inte skall spridas till entrén och vidare in i lokalerna.

MILJÖFÖRVALTNINGEN

Lilian Flygare Ivarsson
Miljöinspektör

Tabell 1. Resultat delperiod 1

Servering	Sker servering utomhus?	Risk att rök sprids in i lokalerna?	Finns skyltning om rökförbudet?
Billings Konditori	Ja	Ja	Nej
Palmblads Konditori	Ja	Ja	Ja
Böst Pub & Restaurang	Nej	Nej	Ja
Café Vattentornet	Ja	Nej	Ja
Café Garvaregården	Ja	Nej	Nej
Casa Blanca	Ja	Nej	Nej
Dannegårdens Restaurang	Nej	Nej	Nej
Gianni´s café	Nej	Nej	Nej
Gill-Is Vanilli	Ja	Nej	Ja
Gunsans/Patriks grill	Nej	Nej	Nej
Harmony/Atillas Grill & Hälsomat	Nej	Nej	
Ida´s Café	Ja	Kan ej bedömas	Nej
Horizont Restaurang & Bar	Nej	Nej	Ja
Pad Thai Restaurang	Nej	Nej	Nej
Restaurang Istanbul	Ja	Kan ej bedömas	Nej
Restaurang Mandarin Garden	Ja	Nej	Ja
Restaurang Taipei	Nej	Nej	Ja
Tobbes Kök & Pub	Ja	Kan ej bedömas	Ja
Tre Lyktor	Nej	Nej	Nej
Valldamms Pizzeria	Nej	Nej	Nej
Köpmansmagasinet	Ja	Nej	Nej
Smygehus Havsbad	Nej	Nej	Nej
Smygehuk Kiosken	Ja	Nej	Ja
Bedinge Golfrestaurang	Ja	Nej	Ja

Tabell 2. Resultat delperiod 2

Servering	Sker servering utomhus?	Risk att rök sprids in i lokalerna?	Finns skyltning om rökförbudet?
Billings Konditori	Ja, sommar	Ja	Ja
Algatan 9	Ja	Ja	Ja
Böst Pub & Restaurang	Ja, sommar	Ja, askkopp utanför dörren	Ja
Café Vattentornet	Ja, sommar	Nej	Nej
Casa Blanca	Ja	Nej	Nej
Dannegårdens Restaurang	Nej	Nej	Nej
Hamnkrogen ”Zur Kogge”	Ja, sommar	Nej	Nej
Ida’s Café	Nej	Nej	Ja
Restaurang Istanbul	Ja, sommar	Nej	Ja
Restaurang Mandarin Garden	Ja, sommar	Nej	Nej
Restaurang Taipei	Nej	Nej	Ja
Tobbes Kök & Pub	Nej	Nej	Ja
Tre Lyktor	Nej	Ja, askkoppar utanför dörren	Nej
Anderslövs Gästgivaregård	Ja, sommar	Nej	Nej
Drakhuset, Anderslöv	Nej	Nej	Nej
SMAKSAK, Anderslöv	Ja, sommar	Nej	Nej
Bedinge Golfrestaurang	Ja	Nej	Ja